

SAMHÄLLSUTVECKLINGSKONTOR
VA-chef
Sara Dahlgren

KOMMUNSTYRELSEN
2024-10-24

VA-taxa för Täby kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige beslutar att fastställa *VA-taxa* daterad den 18 september 2024.
2. Kommunfullmäktige beslutar att fastställd *VA-taxa* ska gälla från den 1 januari 2025.
3. Kommunfullmäktige beslutar att fastställd *VA-taxa* ska ersätta tidigare taxa beslutad av kommunfullmäktige den 27 november 2023, § 184.

Sammanfattning

VA-huvudmannens rättigheter och skyldigheter är till huvuddelen reglerat i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Avgifterna får bestämmas som anläggningsavgifter (engångsavgifter) och brukningsavgifter (periodiska avgifter). Avgifterna får inte överskrida kostnaderna för att ordna och driva den allmänna VA-anläggningen. Över- och underskott bör som princip jämnas ut inom tre år genom en taxejustering.

Enligt årsredovisningen för VA-verksamheten 2023 uppgick det ackumulerade underskottet för VA-verksamheten till 17,7 mnkr inför 2024. I budgeten för år 2025 har det budgeterats för ett överskott med 6,5 mnkr, vilket inklusive 2024 års prognosticerade underskott på 1,6 mnkr, skulle bidra till att det ackumulerade underskottet vid slutet av år 2025 uppgår till 12,8 mnkr.

För brukningsavgifterna, undantaget § 18 i bilagan, föreslås en höjning med 20% jämfört med år 2024. För anläggningsavgifterna föreslås en höjning med 8% jämfört med år 2024.

I bilaga VA-taxa, daterad den 18 september 2024, redogörs för samtliga avgifter inom VA-verksamheten.

Stadsbyggnadsnämnden behandlar ärendet vid sitt sammanträde den 21 oktober 2024.

Ärendet

VA-huvudmannens rättigheter och skyldigheter är till huvuddelen reglerat i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Avgifterna får bestämmas som anläggningsavgifter (engångsavgifter) och bruksavgifter (periodiska avgifter). Avgifterna får inte överskrida kostnaderna för att ordna och driva den allmänna VA-anläggningen.

Tillfälliga överskott i VA-verksamheten under något eller några år kan förenas med självkostnadsprincipen, om de sett över en längre period uppvägs av andra års underskott. Över- och underskott bör som princip jämnas ut inom tre år genom en taxejustering.

I bilaga VA-taxa, daterad den 18 september 2024, redogörs för samtliga avgifter inom VA-verksamheten.

Bruksavgifter

För bruksavgifterna, undantaget § 18 i bilagan, föreslås en höjning med 20 % jämfört med år 2024. Enligt årsredovisningen för VA-verksamheten 2023 uppgick det ackumulerade underskottet för VA-verksamheten till 17,7 mnkr inför år 2024. I budgeten för år 2025 har det budgeterats för ett överskott med 6,5 mnkr, vilket inklusive 2024 års prognosticerade underskott på 1,6 mnkr, skulle bidra till att det ackumulerade underskottet vid slutet av år 2025 uppgår till 12,8 mnkr.

Anläggningsavgifter

I Täby eftersträvas kostnadstäckning genom anläggningsavgift vid utbyggnad av ledningsnätet i nya områden. En översyn av kostnader och motsvarande intäkter har genomförts och för att uppnå kostnadstäckning föreslås en höjning med 8% av anläggningsavgifterna jämfört med år 2024.

Taxejämförelse, statistik för år 2024

Branschorganisationen Svenskt Vatten undersöker VA-taxorna i Sverige årligen och sammanställer statistiken i en rapport. Jämförelse mellan VA-organisationernas taxor möjliggörs genom att använda två s.k. typhus, där typhus A motsvarar en genomsnittlig villa med förbrukning för en familj, medan typhus B motsvarar ett flerfamiljshus med 15 lägenheter.

Taxestatistiken för år 2024 anger en genomsnittlig höjning av bruksavgifterna i Sverige om 14 % år 2024. Höjningen är den högsta sedan statistiken digitaliserades 2002, (även 2023 års genomsnittliga taxeökning om 8% var den dittills högsta). Inför 2024 ökade Täby kommuns bruksavgifter med 24% jämfört med 2023. Trots ökningen har Täby fortfarande jämförelsevis låga bruksavgifter som till stor del förklaras av korta ledningslängder per betalande abonnent och stordriftsfördelar inom vattenproduktion och avloppsrening.

För anläggningsavgifterna anger taxestatistiken för år 2024 en genomsnittlig höjning i Sverige om 8 % (typhus A) samt 9 % (typhus B) jämfört med år 2023. Täby kommuns anläggningsavgifter 2024 var oförändrade jämfört med år 2023.

	Typhus A (Täby)	Typhus A (Medel)	Typhus B (Täby)	Typhus B (Medel)
Bruksavgifter (kr/år)	6 628	10 515	70 012	97 817
Anläggningsavgifter (kr)	154 150	186 343	838 400	595 517

**Samtliga siffror är inklusive moms hämtade från Svenskt Vattens statistik och avser år 2024*

Taxans utveckling

Svenskt Vatten bedömer att investeringsnivån behöver öka nationellt. Samtidigt påverkas VA-organisationerna av ökade kostnader som kommer leda till höjningar av taxorna i Sverige.

De stora regionala skillnaderna av taxan tycks öka med tiden. Årskostnad för typhus A varierar mellan 3 739 kr och 19 874 kr i Sverige, en skillnad på 531% för en i princip identisk tjänst. Spridningen mellan den billigaste och dyraste

anläggningsavgiften i landet är ännu större, omkring 900 %, och beror inte främst på skillnader i kostnader för utbyggnad och anslutning, utan snarare på hur stor andel av denna kostnad som kommunen väljer att täcka genom anläggningsavgiften och hur stor utbyggnad som sker i kommunen.

Ökade räntor är den enskilt största orsaken till att brukningstaxan behöver höjas år 2025. Ränteökningen för den egna verksamheten har gått från faktisk ränta år 2022 på 0,72% till en prognosticerad ränta för 2024 på 1,84%. För år 2025, 2026 och år 2027 budgeteras räntan till 2,33%, 2,67% samt 2,87%. Under 2025 behöver en större mängd vattenmätare bytas som påverkar driftkostnaderna. I samband med bytet ändras vattenmätartypen till en mätare som även medger fjärravläsning.

Även Norrvatten och Käppalaförbundet påverkas av omvärldsläget med ökade kostnader och står inför stora investeringar som påverkar deras avgifter till medlemskommunerna. Jämfört med prognosen för år 2024 förväntas avgifterna till Käppala och Norrvatten öka med 52% respektive 28% under den kommande treårsperioden.

VA-verksamheten i Täby står inför stora investeringar. Ledningsnätet är i behov av reinvesteringar framöver och flera dagvattenanläggningar behöver anläggas för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Utbyggnaden av nya områden kräver dessutom att kapaciteten inom det befintliga ledningsnätet utökas. Dessa investeringar kommer leda till höjda brukningsavgifter framöver.

Med en målsättning om en jämn ökning av taxan görs en treårsprognos av brukningsavgifterna utifrån nuvarande taxekonstruktion och med de förutsättningar som är kända idag.

Resultaträkning (mnkr)	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2024	2025	2026	2027
Ökning av brukningstaxa	24%	20%	18%	0%
Ackumulerat resultat (mnkr)	-19,3	-12,8	0,2	2,2

Med en föreslagen höjning om 20% år 2025 budgeteras det ackumulerade underskottet uppgå till minus 12,8 mnkr. För att det ackumulerade resultatet åter ska bli positiv inom en treårsperiod så är prognosen att brukningstaxan behöver höjas med 18% även år 2026.

Föreslagen taxehöjning innebär en årskostnad på 7 979 kr för Typhus A samt 84 040 kr för Typhus B. Jämfört med år 2024 innebär det att årskostnaden ökar med 1 351 kr för Typhus A respektive 14 028 kr för Typhus B.

2024 års taxeundersökning anger att Täby kommun har låga brukningsavgifter vid jämförelser nationellt och inom Stockholms län. Trots föreslagen ökning med 20% är Täbys brukningsavgifter lägre än majoriteten av brukningsavgifterna i länet, även om länets övriga taxor skulle lämnas oförändrade till år 2025.

Katarina Kämpe
Kommundirektör

Jenny Gibson
Samhällsutvecklingschef

Bilagor

1. *VA-taxa*, daterad den 18 september 2024
2. Tjänsteutlåtande från stadsbyggnadsnämnden, daterat den 18 september 2024
3. Protokollsutdrag från stadsbyggnadsnämnden

Expedieras

Stadsbyggnadsnämnden

VA-chef Sara Dahlgren